

گلابه شدید وزیر بهداشت از همراهی نکردن دولت با تصمیمات کارشناسی این وزارتخانه برای اعمال محدودیت‌های جدی

تماشاچی رکوردهای ترسناک نباشید



ابوالقاسم رحمانی
دبیر گروه جامعه

اگر کسی فهمید که در کشور و بین مسئولان برای کنترل شیوع کرونا کاهش مرگ‌ومیرهای ناشی از ابتلا به این بیماری دقیقاً چه فعل و انفعالاتی صورت می‌گیرد و چه تصمیم‌هایی گرفته می‌شود، به بقیه هم بگوید. واقعا وضعیت اسفباری شده، روز به روز به جای اینکه از توفیقات و اقدامات موثر و کاهش تعداد

موارد ابتلا و مرگ و میر کرونایی خبر تولید کنیم و امیدوار باشیم، از رکورد شکنی‌های تلخ و خبر مرگ‌ومیر هموطنانمان اظهار تاسف می‌کنیم. مسئولان هم که انگار نه انگار، طوری دو دست‌شان را بالا برده‌اند و می‌گویند که پیش‌بینی شده بود و انتظار این موارد را داشتیم و چنان توپ را به زمین مردم و عدم رعایت مسائل بهداشتی توسط مردم می‌اندازند که انگار دولت و ستاد عریض و طویل کرونا هیچ مسئولیتی برعهده نداشته‌اند کسی هم هیچ ایده‌وراهکاری پیشنهاد نکرده بود. از همان ماه‌های ابتدایی کرونا تا همین امروز گفتیم و نوشتیم که این یک بیماری همه‌گیر و جهانی است. آمارها هم همین

را می‌گویند، گفتیم و نوشتیم که برای مواجهه با این بیماری باید ساده‌انگاری‌ها و دوگانه‌سازی‌ها نظیر دوگانه معیشت و سلامت را کنار گذاشت و جدی و مقتدرانه سیاست‌هایی را اجرا کرد که خیلی از کشورها در پیش گرفتند و نتیجه‌اش را هم دیدند. منتها این اتفاق نیفتاد و حالا در وضعیتی هستیم که هر روز تیر تیر رسانه‌های داخلی و خارجی رکورد زنی در کشت و کشتار ناشی از کروناست. ماجرا صلا ساده نیست، وارد فصول سرد سال شده‌ایم و مصائب و مشکلات جدیدتری هم به مشکلات و مصائب قبلی اضافه شده‌می‌شوند، آنفلوآنزا داریم، بیماری‌های فصلی و هزارویک داستان دیگر که باین

وضعیتی کمتر کرومانده‌ایم، فرصت‌نمی‌کنیم به مسائل مربوط به آنها برسیم، چه برسد که برای مقابله با آنها آمادگی داشته باشیم. خلاصه اینکه در بد وضعیت‌ی گیر کرده‌ایم، نه چشم‌امید به تولید دارو و واکسن برای این بیماری لعنتی داریم و نه امیدوار به اقدامات مسئولانیم، خودمان مانده‌ایم و خودمان، مستاصل‌تر از همیشه و حیران میان انبوهی از اتفاقات و بلایا!



وضع موجود تقصیر دولت و ستاد ملی مقابله با کروناست

یادم هست همین شهر یوماه گزارشی را مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تهیه کرده بود و در آن با توجه به اطلاعات و آمار و مدل‌های موجود پیش‌بینی کرده بود که پاییز و زمستان سختی داریم و موارد مرگ و میر و ابتلا به طرز قابل توجهی افزایش پیدا می‌کند. اعداد و ارقامی هم اعلام شده بود و حتی تا فوت روزانه ۸۰۰ تا هزار نفر هم حدس زده می‌شد منتها بعد از انتشار این گزارش عده‌ای از همین مسئولان و کارشناسان شروع کردند به تکیذ و سرپوش گذاشتن که نه این‌طور نیست و فلان و بهمان و... با وجود این متخصصان و حتی اعضای کمیته علمی و مشاوران علمی ستاد ملی مقابله با کرونا هم چنین ادعاهایی را مطرح کردند و گفتند با رویه فعلی که در پیش گرفته شده است موارد مرگ و میر و ابتلا به ویروس کرونا به طرز عجیبی در پاییز و زمستان رشد خواهد داشت. همین دیروز پیام طبرسی، رئیس بخش بیماری‌های عفونی بیمارستان مسیح دانشوری هم در یک برنامه تلویزیونی در این رابطه گفت ما این اعداد و ارقام فعلی را مدت‌ها قبل پیش‌بینی کرده بودیم و منتظر آن بودیم. حالا در این شرایط که همه نسترداموس شده بودند و از وخامت اوضاع اطلاع داشتند و از وزیر تا معاون و مشاور و استاد دانشگاه و... مصاحبه کردند و هشدار دادند که پاییز و زمستان سختی داریم و کرونا اوج می‌گیرد و آنفلوآنزا را هم در پیش داریم، چرا پس کسی اقدامی، محدودیت خاصی و سیاست اثرگذاری را اتخاذ نکرد که حالا به این حال‌روزی نرسیم؟ اینکه وسط بگوییم ما چنین روزهایی را پیش‌بینی می‌کردیم و... جز مظلوم‌نمایی و شانه خالی کردن از بار مسئولیت‌ها هیچ آورده دیگری ندارد و اگر از چنین وضعی اطلاعی موجود بود، باید گفت با جان مردم بازی شده است. همین یکی، دو ماه اخیر را با هم مرور کنیم، یکی، دو ماهی که اگر بر مبنای این پیش‌بینی‌ها قرار بود پیش‌برود نباید اندک فضایی برای تجمع در آن ایجاد می‌شد، دقیقاً یکی، دو ماهی شد که بیشترین تجمعات به دلایل مختلف ایجاد شد و هیچ اقدام جدی و برخوردی هم با کسی نشد که چرا این‌گونه می‌شود، چرا؟ چون پشت تمام این اتفاقات دولت و ستاد ملی مقابله با کرونا بودند. اینها بودند که با عدم ایجاد محدودیت در مسافرت‌ها جلوی گسیل مردم به سمت استان‌های شمالی کشور و... را نگرفتند، اینها بودند که به‌جای محدودیت ایجاد کردن در استان‌های شمالی و نه اصلا همه استان‌های کشور صرفاً چند کلاشهر را با محدودیت‌های فانتزی به اصطلاح تحت‌نظر گرفتند و نگاه‌داشتند ماشین‌ها ورود و خروجی به این شهرها داشته باشد درحالی که در همین ایام ایجاد محدودیت هم مسیرهای هوایی، هم ریلی و هم اتوبوسی و... باز بود و هر که هر جا که خواست، سفر کرد. اگر قرار بود با خواش و تمنا و به سفر نروید و فلان کسی دست از سفر کردن و تفریح‌اش بردارد که تا الان وضعیت چنین نبود. بله، متأسفانه دولت و ستاد ملی مقابله با کرونا بودند که اجازه برگزاری کنکور با آن جامعه‌آزاری عجیب را دادند، این دو بودند که اجازه بازگشایی حضوری مدارس را دادند و بچه‌های مردم را به هر شکل و شمایل‌ی شده به مدرسه آوردند. اینها بودند که از هول حلیم در دیگ افتادند و تا دیدند که کمی آمار ابتلا و مرگ‌ومیر فروکش کرده است سریع طرح ترافیک را به پایتخت برگرداندند، کارمندان را که دور کاری می‌کردند به محل کار فراخواندند و همه کسب‌وکارها را بازگشایی کردند.

باز هم رکورد زدیم، در موارد ابتلا ۵ هزار تایی شدیم

فکر می‌کنم دو روز پیش بود که موقع مرور صفحات مجازی، چشمم به یک خبر جالب خورد که نوشته بود خطوط هواپیمایی کره جنوبی در حال آماده‌سازی ناوگان حمل‌ونقل هوایی و هواپیماهای خود هستند تا بتوانند بعد از تولید واکسن کرونا در توزیع آن اقدامات لازم را انجام دهند. چند وقت پیش هم خبری می‌خواندم از انگلستان که مسئولان و متخصصان این کشور در حال تهیه و تولید روشی هستند که در شرایط کرونایی برای تزریق واکسن آنفلوآنزا احتیاجی به حضور مردم در مراکز درمانی نباشد و در اتومبیل‌های شخصی‌شان حین تردد در خیابان لحظه‌ای مکث کنند و واکسن تزریق شود. جهان عجیبی دارند این کشورهای پیشرفته، برای چنین روزهایی آماده‌اند و حتی دست به اقدامات گره‌گشا و شگرفت‌تر هم می‌زنند و تمام دنیا از آنها تقلید می‌کنند. منتها اینجا و در کشور ما، با وجود توان و زیرساخت‌های بعضاً کافی، همیشه در همان پله اول آچمز می‌شویم. نمونه این ادعا هم همین ماجرای کروناست که به اذعان کارشناسان هنوز موج اول آن را مدیریت نکرده‌ایم و حدود ۹ ماهی هست که در این موج سرگردان پیدا و اجرای راهکار به‌درده‌خور و اثرگذار هستیم. کمی صبر کردم که ببینم برای ۲۴ ساعت پیش‌رو هم می‌توانیم تیرتر رکورد شکنی تولید کنیم و به سر و کله خودمان و دولت‌مان بزنیم که دیدم بله؛ براساس آخرین آمار و اطلاعات منتشر شده از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تا دیروز طی ۲۴ ساعت براساس معیارهای قطعی تشخیصی، ۵ هزار و ۳۹ بیمار جدید مبتلا به کووید-۱۹ در کشور شناسایی شد که دوهزار و ۲۵۴ نفر آنها بستری شدند. مجموع بیماران کووید-۱۹ در کشور به ۵۳۹ هزار و ۶۷۰ نفر رسید. ۳۲۲ بیمار کووید-۱۹ جان خود را از دست دادند و مجموع جان‌باختگان این بیماری به ۳۱ هزار و ۳۴ نفر رسید. البته خوشبختانه تاکنون ۴۳۴ هزار و ۶۷۶ نفر از بیماران از شر این بیماری جان سالم به‌در برده‌اند و به زندگی‌شان برگشته‌اند. ۴۸۱۰ نفر از بیماران مبتلا به کووید-۱۹ در وضعیت شدید این بیماری تحت مراقبت قرار دارند. تعداد تست‌های کرونای انجام شده در کشور هم علی‌رغم تمام ادعاها مبنی بر خودکفایی در تولید کیت و از اینجور حرف‌ها، بعد از حدود ۹ ماه تازه به چهار میلیون و ۵۷۰ هزار و ۲۴۳ آزمایش رسیده است. خیلی کمتر از برخی کشورهای همسایه و خیلی خیلی کمتر از کشورهای پیشرفته و توسعه‌یافته! به من باشد به‌جای این همه طرح‌های بی‌فایده و پراسپانسر و تبلیغاتی سطح شهر که می‌خواهند لایه‌لای تبلیغ کره و پنیر و فرش و فلان موارد بهداشتی را هم به مردم بیاموزند و رعایتش را متذکر شوند، تعداد موارد مرگ‌ومیر ناشی از کرونا را مدام تکرار می‌کردم تا شاید هم مردم و هم مسئولان این مردم، به خودشان می‌آمدند که اوضاع از آن چیزی که فکرش را می‌کردیم هم وخیم‌تر و بحرانی‌تر است. خلاصه که امروز هم رکورد زدیم، در مرگ‌ومیر فعلا نه، اما در موارد ابتلا ۵ هزار تایی شدیم!

تناقض‌های مدیریتی؛ خطرناک مثل کرونا

یکی دیگر از موضوعات قابل‌تامل و البته تاسف‌بار، نوع مواجهه خود مسئولان و تصمیم‌گیران و تصمیم‌سازان با ماجرای شیوع کروناست. اینکه ما به‌مثابه رسانه، مردم و برخی کارشناسان با سیاست‌های اعمالی و اجرایی مخالفت‌هایی داشته‌باشند، مساله‌ای طبیعی به‌نظر می‌رسد. شاید هم این‌طور برداشت شود که ما عنادی داریم که نگران جان مردمیم، اما اینکه از یک محفل به اصطلاح یک‌دست، اظهارات و تصمیمات یک‌دست به گوش نرسد، نه‌تنها طبیعی نیست که به‌اندازه همان کرونا هم خطرناک است. اینکه وزیر بهداشت مملکت به‌عنوان یکی از نفرات اصلی تصمیم‌گیر در ماجرای شیوع کرونا، چند روز در میان دل‌نوشته منتشر وب‌ا مردم و رهبری و شه‌ادرددل می‌کند و در این درددل‌ها هم گلابه‌هایش را طرح و جایی حتی تهدید هم می‌کند، اصلاً طبیعی نیست. مثلاً همین اظهارنظرهای سعید نمکی، وزیر بهداشت که روز گذشته در ستاد استانی پیشگیری و مدیریت بیماری کووید-۱۹ استان آذربایجان غربی گفت: «وقتی هر شب آمارهای استان‌ها را می‌خوانم یکی از اضطراب‌هایم این است که به‌سیاه‌چاله‌ای بیفتیم که در آمدن از آن کار دشواری است. میزان تخت می‌و در طرح تحول سلامت اضافه شد، اما هنوز هم شاخص تخت حدود ۱.۵ است، درحالی که در ضعیف‌ترین کشور اروپایی هفت تخت به‌ازای ۱۰۰۰ نفر جمعیت است و پرستاران‌شان سه‌برابر ما هستند. وزارت بهداشت برنامه‌ریزی مفصلی انجام داد، همه را جمع کردیم. اولین بار آمدیم و گفتیم راه‌های هوایی به چین را ببندیم. وقتی این حرف را می‌زد عده‌ای با لبخندها و نگاه‌های عاقل‌اندر سقیه به ما نگاه می‌کردند که چه می‌گوی؟ یکی از عزیزان به من گفت شاهد بودم که در ابتدای اپیدمی اعلام کردی که آتش‌بر نیستان این کشور خواهد افتاد که دامن تکتک خانواده‌ها را خواهد گرفت. در پهن‌ماه ایستادم تا در ۲۶ اردیبه‌ورودی این مملکت گیت بازرسی بگذاریم. یکی از دردهای درونم این است که نمی‌توان اپیدمی را با خواش جمع کرد. چند وقت است ما داریم التماس می‌کنیم، اما کدام‌یک از پروازهای ما منطبق با پروتکل‌های بهداشتی است؟ نمی‌دانم چه کسی باید اینها را حل کند. چندماه است که داریم خواش می‌کنیم؟ چقدر من و همکارانم باید التماس کنیم؟ کجای دنیا وزیر بهداشت و پرستلر بهداشت و درمان دارند التماس می‌کنند؟ در کشورهایی که در جمع کردن اپیدمی توفیق حاصل کردند، وزیر بهداشت می‌نویسد و می‌خواهد و همه مکلف به اجرا هستند. اینجا وزیر بهداشت تمنا می‌کند، خواش می‌کند و زانو می‌زند، اما کسی گوش نمی‌دهد. کدام‌یک از اتوبوس‌های ما منطبق با اصول پروتکل‌های بهداشتی است؟ در تهران اعلام کرده‌ایم داخل شهر منبع توسعه ویروس است که با جهش‌هایی که ویروس پیدا کرده، قدرت سرایتش ۱۰ برابر شده است. گفتند تا پایان اردیبهشت اتوبوس اضافه می‌شود، اما یک اتوبوس هم اضافه‌نشد. اعلام‌شد هرکس ماسک نزنند، جریمه می‌شود. من سه، چهار روز قبل در خیابان دیدم ۴۰ درصد از افرادی که در اتوبوس بودند ماسک نزنده‌اند، آیا می‌توان به این صورت عفوخت را جمع کرد؟ فقط من و همکارانم باید ته رودخانه جنازه و زخمی جمع کنیم؟ در ستاد ملی تقاضا کردیم هرکس که ماسک نزند، جریمه کنید، اما بروید آمار را در بیارید که چند نفر را جریمه کردند. گفتیم جاده‌ها را ببندید، چندان‌را ببندند؟ این‌طور که نمی‌شود اپیدمی جمع کرد. اگر این‌بال شکسته‌ما را ترمیم نکنند، اپیدمی در این مملکت جمع نمی‌شود و ما ته رودخانه باید جنازه جمع کنیم. ما این ضعف‌را که ضعف بزرگی است، داریم. یعنی ضعف عدم حمایت از اجرای پروتکل و ضعف عدم ایستادن مقابل پروتکل شکن و قانون شکن و برخورد با آنها. ایها الناس بدانید که من به‌عنوان وزیر بهداشت نمی‌توانم به‌تنهایی این اپیدمی و وضعیت را جمع کنم و جمع کردن آن‌هنگاری‌هایی بسیار فراتر از این می‌خواهد. روزی چند اتوبوس از مرزهای جنوب‌شرق این سرزمین را با انواع آلودگی طی می‌کند و به چالدران می‌آید. من که نمی‌توانم جلوش را بگیرم، کجا باید اجازه ندهد که اینها بیایند؟ اینها پرواز که نمی‌کنند، بلکه در طول این سرزمین با خودشان آلودگی می‌آورند. در کجای دنیا اجازه چنین تخلفی را می‌دهند؟ نه یک‌روز و دوزوز، بلکه آمار دارم که تعداد زیادی از اینها در شمال استان شما پذیرایی می‌شوند تا بتوانند از مرز خارج شوند. من آمارش را دارم و خیلی چیزهای دیگر هم دارم که صلاح نمی‌بینم رو کنم. اگر روزی قرار باشد عدم توفیق در مدیریت اپیدمی را به حساب وزارت بهداشت بنویسند، دهانم باز خواهد شد و خواهم گفت که چه کسانی چه کردند. اجازه نمی‌دهم که خون شهید سلامت پایمال دغدغه‌های دیگر شود.»

دلخوش به سیاست‌های نیم‌بند

حالا به‌نظرم بی‌انصافی هم نکنیم، با‌الآخره این دم و دستگاه عریض و طویل کارهایی هم کرده و برای مهار کرونا اقداماتی هم صورت گرفته است. مثلاً مدام به مردم گفته شده از سفرهای غیرضروری اجتناب کنند و به‌محض مواجه شدن با تعطیلات بساط سفر را فراهم نکنند و به‌سمت شمال و جنوب کشور سرازیر نشوند. یا مثلاً به مردم گفته‌اند ماسک بزنند و قیمت ماسک را هم ۱۳۰۰ تومان اعلام کرده‌اند، اینکه ماسک ۱۳۰۰ تومانی در بازار هست یا نیست هم خیلی مهم نیست! یا کار دیگری که کردند گفتند ما نه راهکار چین را برای کنترل در پیش گرفته‌ایم که بخوایم قرنطینه صددرصدی کنیم و نه راهکار غربی‌ها را، ما راه میانه را برگزیده‌ایم و با فاصله‌گذاری هوشمند به جنگ کرونا می‌رویم. نهایتاً ما حاصل این هوشمندسازی مواجهه با کرونا هم این شد که شرقی‌ها ماسک از چهره برداشته‌اند و عالی‌ترین مقامات سیاسی‌شان بدون ماسک بین مردم حاضر می‌شوند و غربی‌ها هم تا حدی به مرز کنترل بیماری رسیده‌اند، ولی رئیس‌جمهور ما حرف از عقلانیت می‌زند و در هیچ محفلی که در صدی احتمال وجود کرونا وجود داشته یا نداشته باشد حاضر نمی‌شود! کار دیگری هم که شد این بود که گفتند کسانی را که ماسک نمی‌زنند جریمه می‌کنیم! این‌را باید برای حفظ در تاریخ جایی ثبت کرد که با راهکاری که نه قابلیت ردیابی آن مشخص است و نه ضمانت اجرایی دارد چگونه می‌شود به جنگ با یک اپیدمی کشنده رفت؟ خلاصه اینکه کارهایی هم شده که نتیجه‌اش رکورد شکنی‌های روزانه و تحویل دادن چندین شهید راه سلامت بوده است. دور کاری، برداشتن طرح ترافیک، ساماندهی حمل‌ونقل عمومی و مواجهه و بیمار یابی فعال هم که اصلا حرفش را نزنیم.

۲ هفته تعطیل کنید

مجبور به مبارزه با آنفلوآنزا هم شدیم توان این جنگ را داشته باشیم. خصوصاً وقتی از نظر علائم این دو بیماری به‌شدت مشابه یکدیگر هستند و پروسه تشخیصی سختی را باید در پی گرفت. پس اگر توصیفات درباره آینه‌ده تا این حد نگران‌کننده است که هست، بهترین

و در آن ماه و ماه‌های بعدتر موجی از آنفلوآنزا را هم احتمالاً خواهیم داشت. برای مدیریت شرایط در این وضعیت ما نیاز داریم در مساله شیوع کرونا به یک شرایط متعادل‌تری برسیم. یعنی حداقل تعداد موارد ابتلا و مرگ‌ومیر را تا حد قابل‌قبولی کاهش دهیم که اگر

با متخصصان که حرف می‌زنیم، نگرانی‌هایی در رابطه با آنفلوآنزا دارند. با آن وضعیت نامطلوبی که در توزیع و تزریق واکسن پیش‌آمد و البته هنوز هم جاری است، نگرانی‌ها در رابطه با آنفلوآنزا هم خیلی کمتر از کرونا نیست. پزشکان می‌گویند هنوز هوا آنقدرها سرد نشده

افت تعداد موارد ابتلا و مرگ‌ومیر کرونایی‌ها باشیم؟ اگر نه با خواش و تمنا و این نوع مواجهات، نه‌تنها آمار تکانی نمی‌خورد بلکه شاهد بروز فاجعه‌ای خواهیم بود که دامن خیلی از مردم کشور و همین اقتصادی را که از آن چیزی باقی‌نمانده، می‌گیرد.